

บทที่ 4

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ข้อมูลจากรายงานทางการเงิน หรืองบการเงินเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการตัดสินใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเจ้าของกิจการซึ่งพยายามบริหารการดำเนินงานของกิจการให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายสูงสุด คือ ผลกำไร ดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญในการจัดทำงบการเงินให้มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ เพื่อที่จะสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด อีกทั้งเพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและจะได้หาทางแก้ไขก่อนที่จะสายเกินไป นอกจากนี้ยังสามารถที่ใช้ข้อมูลจากงบการเงินในการวางแผนงานและควบคุมการดำเนินงานให้เป็นอย่างไปตามนโยบายที่ได้วางไว้

สวนสัมมนาธรเริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ปี 2519 จนถึงปัจจุบันมีระยะเวลาทั้งสิ้นประมาณ 24 ปี นับว่าเป็นธุรกิจสวนสัมมนาน่าสนใจ ผลผลิตส้มของสวนเป็นที่ต้องการของตลาดและเป็นที่นิยมของผู้บริโภค เจ้าของสวนให้การดูแลรักษาเป็นอย่างดีทำให้สวนสัมมนาธรมีความสวยงามจนมีผู้สนใจติดต่อเข้าเที่ยวชมอยู่เสมอ ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับระบบการจัดทำบัญชีของธุรกิจสวนสัมมนาธรที่ปฏิบัติอยู่ ตลอดจนการนำเสนอข้อมูลในรูปของรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ โดยได้ทำการศึกษาข้อมูลทางบัญชีของกิจการที่เป็นสวนสัมมนาธร 2 แปลงด้วยกัน คือ แปลงที่ 1 สวนห้วยไคร้ มีพื้นที่จำนวน 150 ไร่ และแปลงที่ 2 สวนบ้านลาน มีพื้นที่จำนวน 701 ไร่

ผลการศึกษาพบว่า สวนสัมมนาธร มีการจัดทำบัญชีในลักษณะของระบบบัญชีเดี่ยวโดยใช้เกณฑ์เงินสด คือ รับรู้รายได้และรายจ่ายเฉพาะส่วนที่กิจการได้รับหรือจ่ายเงินสดไปแล้วเท่านั้น มีการจดบันทึกข้อมูลและจัดทำบัญชีโดยใช้สมุดเงินสดบันทึกการรับ-จ่ายเงิน จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในลักษณะของระบบบัญชีเดี่ยว รอบระยะเวลาบัญชี 1 มีนาคม 2542 สิ้นสุด 29 กุมภาพันธ์ 2543 กิจการมีเงินสดรับจำนวน 59,660,400 บาท เงินสดจ่ายจำนวน 43,447,410.67 บาท และ ณ วันสิ้นงวดบัญชีกิจการจะแสดงผลกำไรจำนวน 16,212,989.33 บาท

เมื่อนำข้อมูลจากระบบบัญชีเดี่ยวและข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำบัญชี ซึ่งได้จากการเก็บรวบรวมเพิ่มเติมแล้วสามารถจัดทำงบการเงินโดยใช้เกณฑ์คงค้างตามหลักการบัญชีที่ยอมรับทั่วไป โดยฐานะทางการเงินของ กิจการ ณ วันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2543 ที่แสดงในส่วนของงบคุณนั้นจะเห็นว่ากิจการมีการลงทุนในสินทรัพย์และมีการจัดหาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ ดังนี้ กิจการลงทุนในสินทรัพย์รวมจำนวน 84,027,335.20 บาท จำแนกเป็นสินทรัพย์หมุนเวียน

จำนวน 26,945,953.27 บาท สินทรัพย์ถาวรจำนวน 56,976,231.93 บาท สินทรัพย์อื่นจำนวน 105,150.00 บาท และมีแหล่งเงินทุนที่จัดหาเข้ามา 2 แหล่งใหญ่ ๆ คือ จากการก่อหนี้และจากส่วนของผู้ถือหุ้น แหล่งเงินทุนจากการก่อหนี้รวมทั้งสิ้น 25,542,673.98 บาท เป็นหนี้สินระยะสั้นทั้งจำนวน สำหรับส่วนของผู้ถือหุ้นได้มาจากการลงทุนของเจ้าของและจากกำไรสะสมที่กิจการทำมาได้ในแต่ละปี รวมจำนวน 58,484,661.22 บาท

ในส่วนของงบกำไรขาดทุน ซึ่งแสดงถึงผลการดำเนินงานของกิจการ สำหรับรอบระยะเวลาบัญชี 1 มีนาคม 2542 ถึงสิ้นสุด 29 กุมภาพันธ์ 2543 ประกอบด้วย รายได้จากการขายสินค้าจำนวน 62,440,400.00 บาท ต้นทุนขายจำนวน 32,550,245.76 บาท ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารจำนวน 12,472,998.11 บาท ดอกเบี้ยจ่ายจำนวน 3,435,960.67 บาท ภาษีเงินได้จำนวน 4,724,442.32 บาท และกำไรสุทธิประจำงวดจำนวน 9,256,753.14 บาท

จะเห็นได้ว่า การจัดทำงบการเงินตามหลักกรบัญชีที่ยอมรับทั่วไป เป็นการนำรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีมาทำการจัดบันทึก จัดหมวดหมู่ และสรุปผลอย่างมีรูปแบบ ผู้บริหารกิจการสามารถนำข้อมูลทางการเงินมาใช้ประโยชน์โดยบุคคลทำให้ผู้บริหารทราบถึงฐานะทางการเงินของกิจการ ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการลงทุน การจัดหาเงินทุนและขนาดของธุรกิจ ส่วนงบกำไรขาดทุนทำให้ทราบผลการดำเนินงานของกิจการสำหรับช่วงระยะเวลาหนึ่ง นอกจากนี้ข้อมูลจากงบการเงินหรือรายงานทางการเงินยังให้ประโยชน์แก่ผู้ใช้โดยสามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ทางการเงิน เช่น วิเคราะห์รายได้และผลตอบแทนจากการลงทุน ความเสี่ยง จุดคุ้มทุน ความคล่องตัวทางการเงิน ความอยู่รอดในระยะยาวของธุรกิจ ตลอดจนวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือทางการเงินอื่น ๆ เพื่อให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานของผู้บริหารกิจการซึ่งจะช่วยให้สามารถบริหารแหล่งเงินทุน การใช้เงินทุน การจัดโครงสร้างทางการเงินของกิจการให้มีความมั่นคง สามารถประเมินฐานะการเงิน ประสิทธิภาพ ความสามารถในการหากำไรของธุรกิจ และนำไปสู่การใช้ประโยชน์จากข้อมูลในงบการเงิน เพื่อบริหารกิจการด้านต่าง ๆ ทั้งในการวางแผนงานและลดต้นทุนในส่วนที่ไม่จำเป็น กำหนดนโยบาย วิเคราะห์ระบบงาน ควบคุมการดำเนินงานโดยรวมให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ พยายามลดความเสี่ยงในขณะที่ทำให้ผลตอบแทนสูงสุด อีกทั้งจะได้ทราบถึงปัญหาและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะหาทางแก้ไขและสามารถบริหารงานให้ก่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อกิจการ พร้อมทั้งสามารถต่อสู้กับคู่แข่งในตลาดได้

ข้อค้นพบในการศึกษา

ในการประกอบธุรกิจสวนส้มเริ่มแรกผู้บริหารของกิจการไม่ได้ให้ความสนใจในเรื่องของการวางระบบบัญชีมากนัก เนื่องจากการลงทุนในลักษณะของกิจการเจ้าของคนเดียว การบันทึกบัญชีจะมีลักษณะของการบันทึกรายรับ-รายจ่ายในลักษณะของระบบบัญชีเดี่ยว โดยใช้เกณฑ์เงินสด ซึ่งมีการจัดทำมาตั้งแต่เริ่มดำเนินธุรกิจมาเป็นเวลาหลายปี แต่ในปัจจุบันกิจการมีการขยายการลงทุน ประกอบกับมีการนำเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการดำเนินงานและมีคู่แข่งในตลาดมากยิ่งขึ้น จึงทำให้ผู้บริหารต้องหันมาให้ความสำคัญในเรื่องของข้อมูลทางด้านบัญชี ซึ่งจะต้องมีการจัดทำอย่างถูกต้องตามหลักการบัญชีที่ยอมรับทั่วไปเพื่อที่จะสามารถใช้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาระบบการจัดทำบัญชีของธุรกิจสวนส้มธนาธรพบว่า การจัดทำบัญชีในระบบบัญชีเดี่ยวโดยใช้เกณฑ์เงินสดนั้น ทางด้านเงินสดรับของกิจการจะรวมยอดรับชำระจากลูกหนี้ต้นงวดด้วย ซึ่งตามหลักการบัญชีที่ยอมรับโดยทั่วไปตามเกณฑ์เงินค้ำจะไม่รับรู้เป็นรายได้ในการคำนวณกำไรขาดทุนสุทธิของงวดปัจจุบัน เพราะไม่ได้เกิดจากการขายสินค้าของงวดปัจจุบัน แต่ถือเป็นรายได้ของรอบระยะเวลาบัญชีก่อน ๆ ซึ่งกิจการจะต้องรับรู้รายได้เมื่อกิจการได้ขายสินค้าและโอนความเสี่ยงไปให้กับผู้ซื้อเรียบร้อยแล้ว ทางด้านเงินสดจ่ายพบว่ามีการจ่ายทั้งที่มีลักษณะลงทุนและรายจ่ายเพื่อก่อให้เกิดรายได้หรือเพื่อหากำไร ซึ่งถือเป็นต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่เป็นของรอบระยะเวลาบัญชีอื่นแฝงอยู่ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากรอบระยะเวลาบัญชีใดกิจการมีการจ่ายเงินสดเพื่อจัดซื้อสินทรัพย์ที่มีลักษณะลงทุนจะทำให้ผลการดำเนินงานของงวดบัญชีนั้นลดต่ำลงมาก และการรับรู้ค่าใช้จ่ายจะไม่สัมพันธ์กับประโยชน์ที่กิจการได้รับจากการใช้สินทรัพย์นั้น ๆ ซึ่งความเป็นจริงแล้วสินทรัพย์นั้น ๆ สามารถใช้งานเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่กิจการได้มากกว่า 1 รอบระยะเวลาบัญชี ซึ่งตามหลักการบัญชีที่ยอมรับทั่วไปกิจการต้องรับรู้ค่าใช้จ่ายตามเกณฑ์ความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างต้นทุนที่เกิดขึ้นกับรายได้ที่เกิดจากต้นทุนนั้นซึ่งเรียกว่า หลักการจับคู่ ดังนั้นการจัดทำบัญชีในลักษณะของระบบบัญชีเดี่ยวทำให้ผลการดำเนินงานของแต่ละงวดบัญชีไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ ซึ่งอาจมีผลต่อการนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจอาจทำให้เกิดความผิดพลาดได้

ในส่วนของการจัดเก็บข้อมูลและจัดบันทึกข้อมูลทางบัญชีพบว่า มีค่าใช้จ่ายบางประเภทที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของการผลิตและการดำเนินงาน ซึ่งกิจการไม่ได้จัดแยกการบันทึกบัญชีไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นการคำนวณต้นทุนการผลิตจึงมีการคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง

แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาระบบการจัดทำบัญชีของธุรกิจสวนส้ม ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. ผู้บริหารกิจการหรือผู้ลงทุนควรให้ความสำคัญและสนใจปรับเปลี่ยนระบบงานทางด้านบัญชีให้เป็นไปตามหลักบัญชีคู่ และบันทึกบัญชีโดยใช้เกณฑ์คงค้าง เพื่อให้รายงานทางการเงินหรืองบการเงินแสดงข้อมูลที่ต้องการชัดเจนเป็นไปตามหลักการบัญชีที่ยอมรับโดยทั่วไป ซึ่งจะสามารถนำข้อมูลไปใช้ตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้อย่างถูกต้อง และสามารถพัฒนากิจการได้อย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีการเตรียมพร้อมในด้านบุคลากรทางด้านบัญชี ซึ่งต้องมีความรู้ ความเข้าใจในระบบงานเป็นอย่างดี เพื่อเข้าไปควบคุม ปรับปรุงพัฒนาระบบงานบัญชีให้มีการปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม
3. ควรมีการวางแผน จัดระบบการทำงานให้มีความชัดเจน การจัดเก็บข้อมูล การบันทึกข้อมูล จะต้องมีความถูกต้องครบถ้วน มีการจัดประเภทค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนการผลิต แยกจากค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานให้ชัดเจนเพื่อความสะดวกในการจัดทำงบการเงินได้อย่างถูกต้อง
4. ควรมีการติดตามราคาสินทรัพย์ประเภทที่ดินใหม่ ซึ่งเป็นแนวทางที่ให้เลือกปฏิบัติได้ตามมาตรฐานการบัญชี เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ เนื่องจากราคาตามบัญชีที่แสดงวันที่ในงบดุล แตกต่างจากราคาซื้อขายแลกเปลี่ยนในปัจจุบันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งหากกิจการเลือกตีราคาที่ดินใหม่ จะต้องตีราคาใหม่พร้อมกันทุกแปลง เพื่อให้มูลค่าที่ดินที่แสดงอยู่ในงบการเงินแสดงถึงมูลค่าที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงในปัจจุบัน และมีผลทำให้ข้อมูลแสดงฐานะทางการเงินของกิจการมีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น
5. ควรมีการกำหนดนโยบายในการจัดทำบัญชีที่ชัดเจน เพื่อให้ข้อมูลทางบัญชีที่ได้จัดทำขึ้นมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่ยอมรับโดยทั่วไป การเลือกใช้วิธีปฏิบัติทางบัญชีซึ่งในบางเรื่องมีแนวทางให้เลือกปฏิบัติได้ ผู้บริหารกิจการควรเลือกใช้นโยบายหรือแนวทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อกิจการและเหมาะสมต่อลักษณะการดำเนินงานของธุรกิจ